

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ, LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ
ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba polonă maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educador-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura polonă maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba polonă maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educadorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educadorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative

în creșă. Complexitatea activității educadorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor acestuia pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educadorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educadorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatică și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ LITERATURA POLONĂ

LIMBA POLONĂ

A. Elemente fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie

- Alfabetul limbii polone
- Fonetică – Fonologie
- Tipuri de sunete-vocale, semivocale, consoane
- Corespondența literă-sunet
- Silaba și despărțirea cuvintelor în silabe (principiul fonetic)
- Accentul. Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuate admise/neadmise de normă
- Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
- Pronunția corectă a cuvintelor
- Semne de punctuație și de ortografie

B. Morfologie

- Structura morfologică a cuvântului în limba polonă
- Clasificarea părților de vorbire
- Structura morfologică a cuvântului

C. Elemente de vocabular

- Cuvântul - unitatea de bază a vocabularului
- Sensul cuvintelor (sens propriu de bază; sens secundar; sens figurat)
- Mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; externe: împrumuturile)
- Familia de cuvinte; câmpul lexical
- Relații semantice:
 - sinonime
 - antonime
 - omonime
 - cuvinte polisemantice
 - paronime

D. Părțile de vorbire

- Verbul – formele verbale personale și nepersonale, categoriile gramaticale ale verbului, diatezele verbului, modul, timpul și persoana verbului, formarea verbelor
- Substantivul – categoria genului, numărului, apartenenței, cazului, funcțiile sintactice ale cazurilor, categoria determinării (articulat și nearticulat)
- Adjectivul – adjective calificative, adjective determinative, formarea adjectivelor, adjective derivate de la rădăcini nominale, adjective derivate de la rădăcini verbale, adjectivele diminutive, adjective cu forme intensive, adjective compuse, gradele de comparație ale adjectivelor
- Pronumele – pronumele personale, posesive-predicative, demonstrative, reflexive, interogative, nehotărâte, negative
- Numeralul – numerele cardinale, numerele ordinale, colective
- Adverbul, postpozitia, conjuncția, interjecția, onomatopea – tipuri/clasificare; recunoaștere; ortografie, ortoepie

E. Organizarea propoziției și a frazei

- Enunțul. Tipuri de enunț - propoziții, fraze; enunțuri asertive, interogative, imperative, exclamative
- Propoziții afirmative și negative
- Relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare

F. Funcții sintactice

- Predicatul – predicat verbal, nominal, copula, numele predicativ simplu și complex.
- Subiectul – simplu, multiplu
- Complement
 - complementul direct – recunoaștere; realizări ale complementului direct; aspecte normative
 - complementul indirect – recunoaștere; realizări ale complementului indirect; aspecte normative
- Circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, de măsură, comparativ, de cauză, de scop.
- Atributul – atributul adjectival, substantival, pronominal, circumstanțial, predicativ.

LITERATURA POLONĂ

- **RIME și GHICITORI:**

- Rymowanki dla dzieci - Sześć razy sześć, Mały misio dużo je, Raz i dwa, Rude liski, Lale,
 - Idzie pani tup tup tup

- **POEZII:**

- Wiersze dla dzieci – Tańcowała igła z nitką
- Najpiękniejsze wiersze – Klasyka dla smyka
- Wierszyki dla dzieci – Wierszyki ćwiczące języki
- Najpiękniejsze wiersze dla dzieci – Wierszyki na dobranoc
- Najpopularniejsze wiersze dla dzieci – Żyrafy nie umieją tańczyć

- **BASME:**

- Bajka o Czerwonym Kapturku
- Bajka o kuku i lisie
- Bajka o lisie i bocianie
- Bajka o lwie i myszy
- Bajka o niebieskim smoku
- Bajka o syrenie i złotej wyspie
- Bajka o żółwiu i zając
- Chłopiec Marzyciel
- Co to jest kometa, tato?
- Kopciuszek
- Kot w butach
- O prezentach pod choinką i darach Trzech Króli
- Planeta Bajek
- Skąd Święty Mikołaj bierze prezenty?
- Wiosenna bajka wielkanocna

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ

Limba polonă

- Gołkowski Marek i in.: Gdybym znał dobrze język polski : wybór tekstów z ćwiczeniami do nauki gramatyki polskiej dla cudzoziemców, Wydaw. Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 2010. - 345 s., ISBN 978-83-235-0745-1
- Suchowierska Agnieszka, Szostak-Król Katarzyna: O dzieciach, którym pomagał bocian: powitalna książka-prezent dla dzieci i rodziców obcokrajowców, Fundacja Obywatelska Perspektywa, Warszawa, 2016. - 59 s., ISBN 978-83-34917-8-0
- Dubisz Stanisław, Jędryka Beata Katarzyna: Kształcenie nauczycieli języka polskiego jako obcego: opis sytuacji i propozycje dydaktyczne. W: Poradnik Językowy, 2012, nr 2, s. 5-16
- Małachowska Pasek Ewa: O praktycznym wykorzystaniu Internetu w nauczaniu języka polskiego jako obcego. W: Poradnik Językowy, 2000, z. 4, s. 57-62
- Słaby Góral Iwona: Język polski jako obcy, czyli przede wszystkim (choć nie tylko) o intensywnych kursach dla studentów. W: Języki obce w szkole [czasopismo elektroniczne], 2012, nr 3, s. 88-91
- Szybura Agata: Potrzeby językowe uczniów przybywających z zagranicy w zakresie nauczania języka polskiego. W: Języki obce w szkole [czasopismo elektroniczne], 2016, nr 2, s. 99-105

Literatura polonă

- Bałuch, Alicja, Czyta, nie czyta ...: (o dziecku literackim)/Alicja Bałuch, Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków, 1998.
- Baran, Zbigniew, Liryka dziecięca Karoliny Kusek: (studia literaturoznawcze)/Zbigniew Baran. - Nowy Sącz : Wydawnictwo "Koliber", 2011.
- Biernat, Ewa, Twórczość baśniowa Kornela Makuszyńskiego/Ewa Biernat, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2001.
- Binio, Justyna, Miś - zabawka, bohater literacki, wzór wychowawczy: poradnik/Justyna Binio, Wydawnictwo SBP, Warszawa, 2013.

- Bugajska, Teresa. Red. Baśnie i baśniowość czyli Kraina dziecięcego mitu: praca zbiorowa/pod red. Teresy Bugajskiej, Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce, 2000.
- Czabanowska-Wróbel, Anna. Red. Żywioty w literaturze dziecięcej: powietrze/pod redakcją Anny Czabanowskiej-Wróbel, Krystyny Zabawy, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 2020.
- Dymara, Bronisława Dziecko w świecie literatury i życiu współczesnym/Bronisława Dymara, Ewa Ogrodzka-Mazur. - Wyd. 2, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2014.
- Dymara, Bronisława Dziecko w świecie literatury i życiu współczesnym/Bronisława Dymara, Ewa Ogrodzka-Mazur, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2013.
- Dymara, Bronisława Świat marzeń dziecka/Bronisława Dymara. - Wyd. 2, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 1999.
- Kicińska, Dorota Baśń i baśniowość w twórczości Marii Konopnickiej/Dorota Kicińska, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2000.
- Konopnicka, Iwona Czasopisma dziecięce w kształceniu wczesnoszkolnym/Iwona Konopnicka, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole, 2006.
- Leszczyński, Grzegorz Wielkie małe książki: lektury dzieci: i nie tylko/Grzegorz Leszczyński, Media Rodzina, Poznań, 2015.
- Lewandowicz-Nosal, Grażyna Warto mieć w bibliotece: książki dla dzieci 2010-2014: katalog/Grażyna Lewandowicz-Nosal [i in.]. - Wyd. 2. uzup., Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa, 2015.
- Lewandowicz-Nosal, Grażyna Od czterech do sześciu: książki dla przedszkolaka/Grażyna Lewandowicz-Nosal, Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa, 2012.
- Papuzińska, Joanna Dziecięce spotkania z literaturą/Joanna Papuzińska, Wydawnictwo Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej, Warszawa, 2007.
- Szczepańska, Mariola Edukacja kulturalna dziecka w wieku wczesnoszkolnym/Mariola Szczepańska, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2000.
- Tylicka, Barbara Red. Słownik literatury dziecięcej i młodzieżowej/pod red. Barbary Tylickiej i Grzegorza Leszczyńskiego, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, 2002.
- Zabawa, Krystyna Rozpoczęta opowieść: polska literatura dziecięca po 1989 roku wobec kultury współczesnej/Krystyna Zabawa, Akademia Ignatianum; Wydawnictwo WAM, Kraków, 2013.
- Żurkowski, Bogusław Literatura - wartość - dziecko/Bogusław Żurkowski, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 1999.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.

- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. **Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. **Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Răzușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.

- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
 - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
 - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
 - Alternative educaționale în educația timpurie
 - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
 - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
 - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
 - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
 - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
 - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
 - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
 - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
 - Joc și învățare – delimitări conceptuale

- Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericulturului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
- Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
- Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
- Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
- Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
- Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
- Învățarea centrată pe copil
- Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
- Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
 - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultur)
 - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
 - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
 - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
 - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
 - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
- Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie,).

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA POLONĂ
MATERNĂ**

- Delors J. (red.), Edukacja. Jest w niej ukryty skarb. Raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku, UNESCO, Warszawa, 1998.
- Dubisz S., Język polski poza granicami kraju – wstępne informacje i definicje [w:] Język polski poza granicami kraju, Dubisz S. (red.), Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej, Opole 1997, s. 13–46.
- Dubisz S., Z metodologii badań języka środowisk polonijnych, „Poradnik Językowy”, z. 5, 1983.
- Dudzińska I., Lipina S., Włażnik K., Metodyka wychowania w przedszkolu, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa, 1974.
- Erenc-Grygoruk G., Nauczanie języków obcych w edukacji wczesnoszkolnej, Impuls, Kraków, 2013.
- Harwas-Napierała B., Trempała J. (red.), Psychologia rozwoju człowieka. Rozwój funkcji psychicznych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2012.
- Janowska I., Podejście zadaniowe do nauczania i uczenia się języków obcych. Na przykładzie języka polskiego jako obcego, Universitas, Kraków, 2011.
- Janowska I., Planowanie lekcji języka obcego. Podręcznik i poradnik dla nauczycieli języków obcych, Universitas, Kraków, 2010.
- Janowska I., Lipińska E., Rabiej A., Seretny A., Turek P. (red.), Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziom A1 – C2, Księgarnia Akademicka, Kraków, 2011.
- Jędryka B. K., Język polski w polonijnej szkole. Na przykładzie badań przeprowadzonych w Clark – New Jersey, USA, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa, 2012.
- Komorowska H., Metodyka nauczania języków obcych, Fraszka Edukacyjna, Warszawa, 2005.
- Konderak T., Jak (różnie) maluchy i starszaki uczą się i bawią na zajęciach językowych, „Języki Obce”, nr 1, 2015, s. 56–63.
- Kondrat D., Metody pracy z dziećmi w przedszkolu, „Języki Obce”, nr 1, 2015, s. 71–76.
- Kotarba M., Przedszkolak, język obcy i ... ty. Metodyka nauczania języków obcych w przedszkolach, Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, Pułtusk, 2007.
- Lipińska E., Seretny A., Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego na przykładzie chicagowskiej diaspory polonijnej, Księgarnia Akademicka, Kraków, 2012.
- Poradnik metodyczny nauczania języka polskiego jako drugiego / obcego Moon J., Children Learning English, MacMillan, Oxford, 2005.
- Niemiec-Knaś M., Metoda projektów w nauczaniu języków obcych, Impuls, Kraków, 2011.
- Pamuła M., Metodyka nauczania języków obcych w kształceniu zintegrowanym, Fraszka Edukacyjna, Warszawa, 2006.
- Rokita-Jaśkow J., Moje dziecko uczy się języka obcego. Najczęściej zadawane pytania, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków, 2010.
- Seretny A., Lipińska E., ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego, Universitas, Kraków, 2005.
- Seretny A., Lipińska E., Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego, Universitas, Kraków, 2006.

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
 - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
 - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
 - ambianța psiho-relațională
 - modalități de organizare a grupei
 - modele de aranjare spațială a grupei
 - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
 - jocuri și activități liber-alese
 - rutine și tranziții
 - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
 - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - funcții ale evaluării (constativă, predictivă, diagnostică)
 - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
 - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor; fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.

- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucos, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitiviste*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrâncianu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar POSDRU ID 61130).
- ***Barcelona Objectives. *The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro